

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет- конференції
молодих учених та здобувачів освіти**

«Актуальні проблеми фундаментальних та суспільно-гуманітарних наук»

20 ЖОВТНЯ 2025 РОКУ

м. Харків - 2025

який приймає остаточні рішення щодо її застосування. Саме людський фактор – помилки у проєктуванні, недосконалість алгоритмів, відсутність належного контролю або неправильне застосування технологій – є визначальним чинником більшості інцидентів, пов’язаних із ШІ.

ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ПРОЯВ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ В ПАТРІАРХАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Матиюк К.І

Науковий керівник: Назарко О. І.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

katerinamatiuk4@gmail.com

Вступ. Гендерно зумовлене насильство є однією з найпоширеніших форм порушення прав людини та проявом соціальної нерівності в патріархальному суспільстві. Воно охоплює фізичне, психологічне та сексуальне насильство, яке найчастіше вчиняється проти жінок і дівчат. Патріархальні стереотипи, що виправдовують контроль чоловіка над жінкою, створюють умови для вчинення насильства. Жінки, які постраждали від насильства, стикаються не лише з фізичними травмами, а й з психологічними наслідками – страхом, відчуттям провини, залежністю від кривдника, ізоляцією. Тому важливим напрямом сучасної соціальної роботи є підтримка таких жінок, їхня реабілітація та відновлення соціального статусу.

Мета дослідження. Проаналізувати соціальні та правові механізми протидії гендерно зумовленому насильству в Україні, дослідити його прояви як наслідок соціальної нерівності у патріархальному суспільстві.

Матеріали та методи. Дослідження базується на аналізі міжнародних та національних нормативно-правових документів і практик українських кризових центрів та соціальних служб.

Результати дослідження. Гендерне насильство – це будь-які прояви агресії через стать, що завдають фізичної, сексуальної або психологічної шкоди. Воно виникає через історично сформовану нерівність між чоловіками і жінками, яку підтримують культура та традиції. У патріархальному суспільстві насильство часто сприймають як «нормальне», наприклад, домашнє побиття, зґвалтування в шлюбі, сексуальні домагання, торгівля людьми. Багато жінок не звертаються по допомогу через сором, страх або почуття провини.

В Україні зроблено суттєві кроки для захисту жінок і боротьби з домашнім насильством. У 2017 році ухвалено Закон про запобігання та протидію домашньому насильству та внесено зміни до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів відповідно до Стамбульської конвенції. Важливими також є закони та програми проти торгівлі людьми (2011, 2016), Національні програми дій щодо Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир і безпека» (2016, 2020) та Стратегія з реагування на конфліктне сексуальне насильство. Було створено механізми захисту: надзвичайні захисні накази, притулки для постраждалих, спеціально навчена поліція.

Жінки, які пережили насильство, є однією з найуразливіших категорій клієнтів соціальної роботи. Вони потребують комплексної підтримки: психологічної, правової, медичної та соціальної. Соціальні працівники допомагають постраждалим взаємодіяти з системою допомоги, забезпечують безпечне середовище, підтримує у відновленні документів, працевлаштуванні та житлі, а також сприяє відновленню довіри до себе й суспільства. В Україні працюють кризові центри, гарячі лінії, притулки та громадські організації, проте система ще не достатньо розвинена через брак фінансування, кваліфікованих кадрів і координації між службами.

Боротьба з гендерним насильством включає не лише покарання кривдників, а й зміну суспільних установок: розвиток гендерної освіти, підвищення обізнаності населення та формування культури рівноправ'я. Соціальні працівники проводять профілактичну роботу, роз'яснюють права та сприяють толерантності й взаємоповазі в родині і громадах.

Висновки. Гендерне насильство – це один із найочевидніших проявів нерівності в суспільстві, що шкодить його основам. Подолати його можна тільки комплексно: через державну політику рівних можливостей, ефективну допомогу постраждалим, гендерну освіту та розвиток культури рівноправ'я. Жінки, які постраждали від насильства, потребують не лише співчуття, а реальної системної підтримки. Лише спільна робота держави, громади та соціальних служб допомагає забезпечити їм безпечне та гідне життя і створити суспільство рівних прав і можливостей.